

Tuusula

**Me teemme yhdessä Uutta Tuusulaa!
Osallistuvan budjetoinnin
käyttöönotto Tuusulassa**

Kehittämispäällikkö Heidi Hagman

UUSI KUNTALAKI

kunnan rooli hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäjänä

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden **itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien** toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä.

Kunta edistää asukkaidensa **hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa** sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Uuden kuntalain keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten osallisuuden ja kunnallisen demokratian vahvistaminen uusissa rakenteissa ja muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kasvavassa ja uudistuvassa kunnassa on huolehdittava osallisuuden vahvistamisesta ja uudenlaisten osallistavien toimintamallien kehittämisestä sekä niiden käyttöönotosta.

Kehityksen askeleet Tuusulassa

Uuden Tuusulan rakentaminen

Uusi kunta

- Johtamisjärjestelmän uudistaminen
- Strategian uudistaminen
- Palveluiden, prosessien ja organisaation uudistaminen
- Tuki-, kehittämis- ja hallintopalveluiden uudistaminen ja organisointi
- Toimintatapojen uudistaminen ja digitalisaation hyödyntäminen

Maakuntaan siirtyvät palvelut

- Alueellinen SOTE
- Siirtyvät palvelut
 - SOTE-palvelut
 - Pelastustoimi
 - Ympäristöterveydenhuolto
 - Rakennusvalvonta
 - Maataloustoimi

Johtamisjärjestelmän uudistaminen

Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistus 2014-2017

- Uuden johtamisjärjestelmän käyttöönotto 1.6.2017
- Pormestariohjelma
 - Elinvoima, hyvinvointi ja osallisuus
- Lautakuntarakenne
- **Asiakaslähtöisyys ja osallisuus**
- Toimintatapojen uudistus

Strategian uudistaminen

Strategian uudistamisen askeleet

- Kuntalaisten illat vuonna 2016 (6 kpl)
- Luottamushenkilöiden strategiakysely 1-2/2017
- Toimialojen johtoryhmien yhteiskokoukset 12/2016-1/2017
- Uuden ja vanhan valtuuston yhteinen valtuustoseminaari 4.-5.5.2017
- Kunnanhallituksen seminaari 10.-11.8.2017
- Pormestaritreffit syyskuussa 2017
- Esiemiesten suunnittelupäivä 20.9.2017
- Arvotyöskentely työpaikoilla 22.9.- 13.10.2017
- Avoimet Elinvoima-, Hyvinvointi- ja Osallisuusseminaarit 28.9.-5.10.2017
- Konsernijaosto 9.10.2017
- Johtoryhmä 26.9. ja 24.10.2017
- Kunnanhallitus, konsernijaosto ja johtoryhmä 30.10.2017
- Valtuustoseminaari 2.11.2017
- Kunnanhallitus 27.11.
- Valtuusto 11.12.2017

Uuden strategian vieminen käytäntöön 2018

Toimintatapamme – Me teemme yhdessä uutta

Me

Me tuusulalaiset

Me olemme asukkaita, kuntalaisia, yhteisöjä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme Tuusulan tarinan ja tulevaisuuden. Olemme ylpeitä Tuusulasta ja viestiminen kuuluu meille kaikille!

Teemme

Teemme parempaa huomista

Suunnittelemme asiat huolella ja ketterästi. Saamme tuloksia aikaan ja arvostamme onnistumisia. Voimme vaikuttaa ja tehdä pieniä asioita joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta.

Yhdessä

Yhdessä tekemällä pärjäämme

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa. Luomme sallivuuden kulttuuria, jossa kunnioitetaan erilaisuutta. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta

Uutta syntyy luovasti ja rohkeasti ideoiden

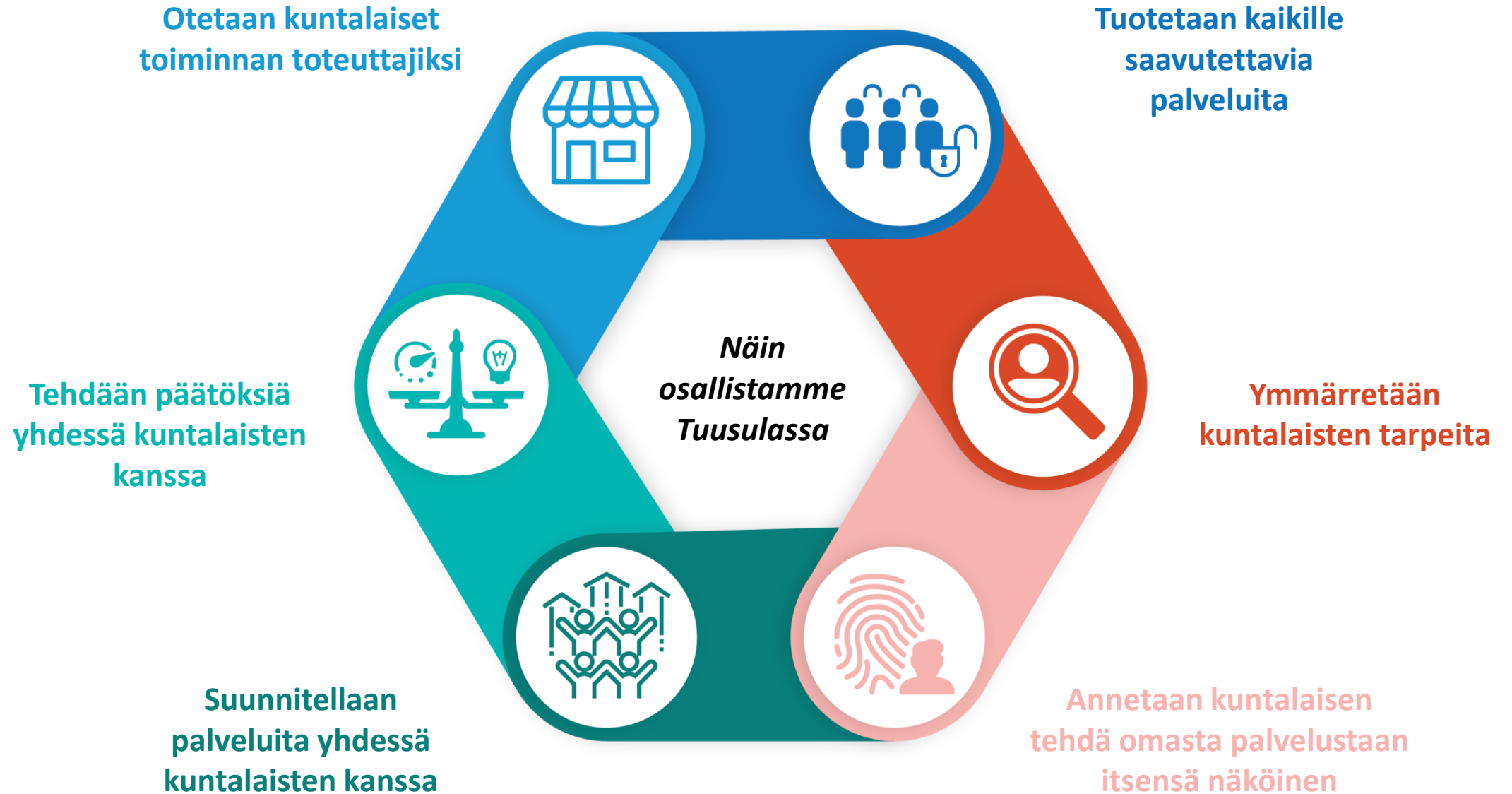
Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

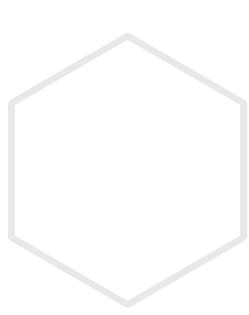
Tuusulan osallisuusmallin rakentaminen

- Osallisuus tarjoaa uusia mahdollisuuksia kunnan ja sen toiminnan uudistamisen suhteen
 - Tämä edellyttää kunnan työntekijöiltä uutta osallistavampaa otetta työntekoon sekä toiminnan ja kunnan kehittämiseen. Tuusulan osallisuusmalli on luotu tukemaan kunnan työntekijöitä näiden tavoitteiden saavuttamisessa.
- Osallisuusmallin tarkoituksena on
 - luoda yhteistä ymmärrystä osallisuuden tavoitteista ja menetelmistä kunnassa,
 - kartoittaa yhteisiä työkaluja osallisuuden toteuttamiseksi sekä
 - luoda kannustavia lähtökohtia asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi kunnan uudistuvassa strategiassa.
- Malli on luotu yhteistyössä palvelumuotoilutoimisto Hellonin kanssa kesän ja syksyn 2017 aikana.
- Osallisuusmalli on kehitetty tuusulalaisia osallistaen
 - mallia on työstetty yhdessä kunnan luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja poliittisen johdon kanssa, sisällyttäen kuntalaisten omia kokemuksia, tarinoita ja toiveita osallisuustyölle.
- Osallisuusmalli sisältää kuvaukset siitä, mitä eri asioita osallisuus tarkoittaa Tuusulassa, keinot onnistua osallisuustyössä sekä pääperiaatteet osallisuustyön toteuttamiseksi.
- Mallissa kuvataan myös, miten osallisuus linkittyy osaksi valmisteluprosessia ja minkälainen osallisuustyö on tärkeää osana päätöksentekoa.

Osallisuus Tuusulassa

Näin onnistumme yhdessä

1. Tue kuntalaislähtöistä toimintaa ja tuo tekijöitä yhteen.

Tuusula on asukkaidensa kunta. Kunnan tehtävä on tukea kuntalaislähtöistä toimintaa ja varmistaa yhteistyön mahdollisuudet ja kohtaamiset eri tahojen välillä.

2. Määrittele tavoitteet ja viesti vaikutuksista.

Määritelkää yhdessä, mitä osallisuustyöllä tavoitellaan ja miten tavoitteet saavutetaan. Viesti osallisuuden tuloksista ja vaikutuksista monikanavaisesti osallistujille, kuntalaisille, kunnan henkilökunnalle ja kunnan päättäjille. Kerro rohkeasti muille missä onnistuttiin, missä tarvitaan tukea ja mitä vaikutuksia tällä on jatkotoimenpiteisiin.

3. Tuo osallisuus lähelle kuntalaista.

Mene sinne, missä kuntalaiset ovat ja ota heidät mukaan heitä itseään kiinnostaviin asioihin. Pyri osallisuustyössä jatkuvuuteen ja helppoihin, nopeisiin kokeiluihin – osallisuus on pieniä arjen tekoja.

4. Juhli rohkeasti.

Kehu omia ja toisten onnistumisia sekä epäonnistumisista opittuja asioita. Kerro yhteisistä projekteista rohkeasti ja avoimesti eri kanavissa kuntalaisille ja kunnan työntekijöiden kesken. Tuusulassa on lupa kehua!

Osallisuuden edistäminen Tuusulassa 2017-2018

- Kehittämisverkostojen käyttöönotto ja vakiinnuttaminen
 - Syksyn aikana 48 tilaisuutta ja 1300 kuntalaista mukana
- Yhteisömanagerin rekrytointi
- Asukasaktiivisuuden mahdollisuudet -koulutus
- Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja koulutus
- Tuusulan lähettiläät – 50 some-lähettilästä

- Monitoimitalo Monion arkkitehtuurikilpailun voittajan valinta
- Osallistuva budjetointi ja Decidim-alustan käyttöönotto

- Hacathon <https://www.youtube.com/watch?v=72nIv8EZI-U>
- Strategian uudistaminen – osallistava prosessi
- Osallisuusseminaari
- Brändin uudistus
- Kuntalaisten illat ja asukasraadit

Esimerkkejä

Otetaan kuntalaiset toiminnan toteuttajiksi

Tuotetaan kaikille saavutettavia palveluita

Tehdään päätöksiä yhdessä kuntalaisten kanssa

Ymmärretään kuntalaisten tarpeita

Suunnitellaan palveluita yhdessä kuntalaisten kanssa

Annetaan kuntalaisen tehdä omasta palvelustaan itsensä näköinen

Näin osallistamme Tuusulassa

- Keskitetyn asiakaspalvelupisteen perustaminen
- Osallisuussivusto (VMn digikuntakokeilu, avustus)
 - Projektityöntekijä 2kk
 - Osallisuuden iltamat
- Varaamon käyttöönotto?

- Imagotutkimus
- Kuntapalvelututkimus
- Palauteen annon mahdollisuuksien kehittäminen
- Kuntalaisten illat
- #fiksaatusulaa

- Sähköinen VASU

Päätöksenteko

Tuusula haluaa yhteistä hyvää

15.12.2017 klo 12:34

Tuusula haluaa kuntalaiset entistä tiiviimmin mukaan kunnalliseen päätöksentekoon ja käytännön pienin askareisin. Osallisuus on monessa kunnassa ja hankkeessa muotisana, mutta Tuusulassa on lähdetty myös sanoista tekoihin.

Kuntaan on perustettu viisi alueellista kehittämisverkostoa, joita arkisissa askareissa auttaa viime elokuussa työnsä aloittanut yhteisömanageri. Eikä kyseessä ole mikään EU-rahoitteisen hankkeen määräaikainen pesti, vaan ihan vakituinen työsuhde.

-Tuusulassa on 5 alueellista kehittämisverkostoa ja minun tehtäviini kuulu tukea ja kehittää näiden verkostojen toimintaa. Verkostoihin ovat tervetulleita alueiden asukkaat, yhdistykset ja yritykset. Yhdessä voimme järjestää talkoita, kunnostaa viheralueita, suunnitella tulevaa tai saattaa alueen ihmisiä yhteen, yhteisömanageri **Kaisa Kutilainen** kuvaa työtään.

Tilaa uut

Tilaa

Uus

Kuntiin odotuk 14.2.201

Maiser kunnill 14.2.201

Reina: tarpee 14.2.201

Työmi korjatt

Rahaakin löytyy

Kehittämisverkostojen toimintaan oli tälle vuodelle varattu rahaa 24 000 euroa. Ensi vuoden budjetista rahaa löytyy enemmän ja lisäksi kunta panostaa henkilöstöresurssien muodossa toimintaan. Omat verkostot löytyvät Hyrylästä, Kellokoskelta, Jokelasta, Lahelasta ja Riihikalliosta.

-Ihmiset ovat lähteneet hyvin mukaan toimintaan. Esimerkiksi Hyrylässä meillä aloittaa tammikuulla ikäihmisten korttelilohuone.

-Eräs vastikään eläkkeelle jäänyt asukas otti meihin yhteyttä ja kertoi alueella olevan paljon yksinäisiä ikäihmisiä. Hän tarjoutui vetämään toimintaa ja alueella tyhjillään ollut kunnan kerhohuone siivottiin ja otettiin käyttöön. Vapaaehtoiseksi tarjoutunut rouva on koonnut ympärilleen 6-7 henkilön ryhmän, jonka kanssa he ovat toimintaa suunnitelleet, Kutilainen kertoo.

Osallisuuden kautta syntyvät teot ja tapahtumat voivat valtakunnan mittakaavassa olla pieniä, mutta yksilön kohdalla suuria.

-Pyrimme siihen, ettei kukaan jäisi yksin, lupaa Tuusulan yhteisömanageri Kaisa Kutilainen.

Osallisuutta monella tasolla

Tuusulan kunnassa on otettu käyttöön osallisuussivusto, jonne on koottu ajankohtaiset osallisuustyöhön liittyvät asiat yhteen paikkaan. Sivustolta löytyvät alueellisten kehittämisverkostojen kuulumiset ja osallisuustarinat asukkailta ja kunnan työntekijöiltä. Vaikka sivusto on toteutettu asukkaan näkökulmasta tekijät toivovat sen palvelevan myös kunnan työntekijöitä.

Tammikuussa Tuusula ottaa käyttöön osallistuvan budjetoinnin alustan kehittämisverkostojen toiminnassa. Alustan avulla on mahdollista kerätä ideoita ja kannattaa niitä, kehittää ideoista ehdotuksia, kuvata ehdotukset ja äänestää niistä.

-Osallistuvassa budjetoinnissa asukkaat pääsevät päättämään siitä, miten kunnan käytössä olevia julkisia varoja käytetään. Tuusulan kunta tulee vuonna 2018 ottamaan käyttöön osallistuvan budjetoinnin laajemminkin osana kunnan budjetointiprosessia, summaa osallisuudesta vastaava kehittämisspäälikkö **Heidi Hagman**.

Mitä osallistuva budjetointi on?

Osallistuva budjetointi tarkoittaa talouden ja demokratian yhdistämistä.

Toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Osallistuvassa budjetoinnissa osa budjetista annetaan suoraan kuntalaisten päätettäväksi hyvin fasilitoidulla prosessilla.

Tuusula aikoo kokeilla osallistuvaa budjetointia

Tuusulalla on suunnitelmissa kokeilla osallistuvaa budjetointia vuoden 2019 talousarviossa, kertoo Tuusulan kehittämispäällikkö Heidi Hagman . Kyse on siitä, että asukkaat pääsevät päättämään rahankäytöstä. Järvenpäässä lapset ja nuoret saavat päättää vuosittain noin 20 000 euron käytöstä, mutta koko kunnan tasolla osallistuvaa budjetointia ei ole Keski-Uudellamaalla kokeiltu.

– Osallistuva budjetointi tulee ilman muuta mukaan seuraavalle budjettikierrökselle, Hagman sanoo.

Pariisissa kaupunkilaisten määrittelemiin hankkeisiin käytetään vuosittain viisi prosenttia kaupungin investointibudjetista: noin 100 miljoonaa euroa. Tuusulassa kunnan vuotuiset investoinnit ovat noin 30–35 miljoonan euroa, josta viisi prosenttia olisi 1,5–1,75 miljoonaa euroa. Tuusulassa ei ole vielä linjattu, kuinka paljon budjetista osoitetaan osallistuvan budjetoinnin kokeiluun.

Uusi kuntalaki kannustaa kuntia osallistuvan budjetoinnin soveltamiseen. Kun rahaa on entistä vähemmän käytettävissä, on järkevää kysyä myös palveluiden käyttäjiltä, mihin rahaa on syytä käyttää.

Juttua muokattu 1.10.2017. Pariisi käyttää osallistuvaan budjetointiin vuosittain viisi prosenttia investointibudjetista, ei koko kaupungin budjetista. Tuusulan investointibudjetista vastaava osuus olisi 1,5–1,75 miljoonaa euroa, ei 13 miljoonaa euroa.

Osallistuva budjetointi perustuu kuntalakiin

22 §

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

1. Meillä on tietty summa rahaa ja ongelma, jonka vuoksi meidän tulee kohdistaa rahaa

Mitä osallistuva budjetointi on?

5. Toteutamme kaikki budjettiin mahtuvat ja eniten saaneet ideat tai jaamme rahat eniten ääniä saaneiden hankkeiden toteuttamiseen

2. Haluamme kerätä ihmisiltä ideoita miten rahat käytetään

3. Valitsemme toteuttamiskelpoisimmat ideat ja laskemme niiden kustannukset

4. Pyydämme ihmisiä äänestämään mielestään tärkeimmät ideat budjetin rajoissa

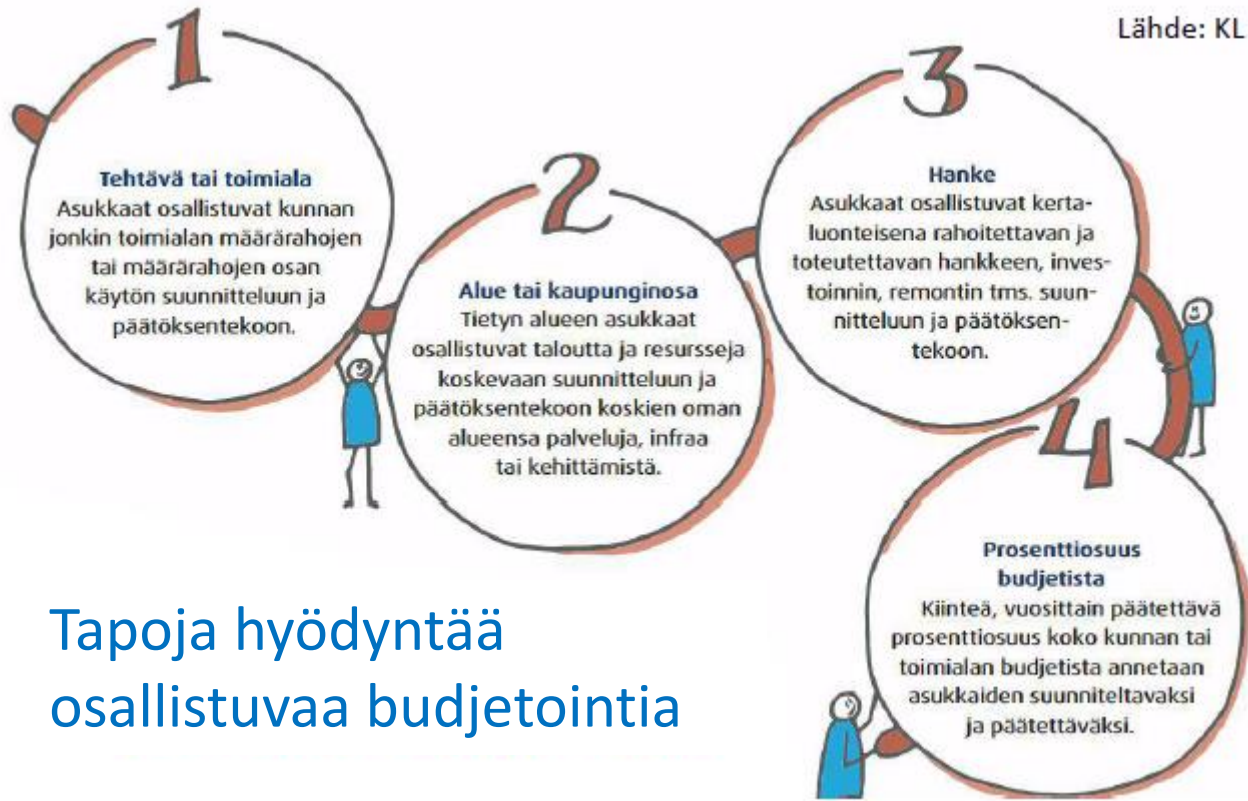

YK on valinnut osallistuvan budjetoinnin yhdeksi maailman parhaista käytännöistä demokratian kehittämiseksi kaupunkien hallinnossa!

Miksi osallistuva budjetointi?

Mihin osallistuvaa budjetointia voi hyödyntää?

Tapoja hyödyntää osallistuvaa budjetointia

Esimerkkejä osallistuvan budjetoinnin hyödyntämisestä

- Osallistumista jonkin osa-alueen tai kunnan osan määrärahojen käytön suunnitteluun ja päätöksentekoon
- Osallistumista kertaluonteisen investoinnin suunnitteluun ja päätöksentekoon
- Määrärahojen kohdentamista, yhteissuunnittelua, toimintatapojen ja –muotojen uudistamista, säästökohteiden valintaa...

Esimerkkejä osallistuvan budjetoinnin hyödyntämisestä Tuusulassa ennen vuotta 2018

- Nuorisopalveluissa nuorisotaloilla
- Kehittämisverkostoissa 1.6.2017 alkaen – valtuuston myöntämä 30 000 € lisämääräraha

Tuusulan kehittämisverkostot

- Kaikille avoimet kehittämisverkostot korvasivat alueelliset kehittämistoimikunnat 1.6.2017 →
- Verkostojen tavoitteena on
 - Lähidemokratian ja asukkaiden osallisuuden edistäminen
 - Asukkaiden omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen
- Alueellisia verkostoja on viisi
 - **Jokela ja Kellokoski kunnan pohjoisosissa**
 - **Hyrylä, Riihikallio ja Lahela** (eteläisen Tuusulan kylät) eteläosissa
- Kehittämisverkostoilla on 7 hengen ydintiimit, jotka toimivat verkostojen moottoreina
- Verkostoja koordinoi ja kehittää **yhteisömanageri**
- Verkostoilla on käytössä toimintarahaa (yhteensä)
 - 30 000 euroa 2017
 - **50 000 euroa 2018**
- Tarve osallistuvan budjetoinnin alustalle
 - Decidimin hankinta 12/2017 ja käyttöönotto 2/2018
- Kehittämisverkostojen avoimet ryhmät Facebookissa

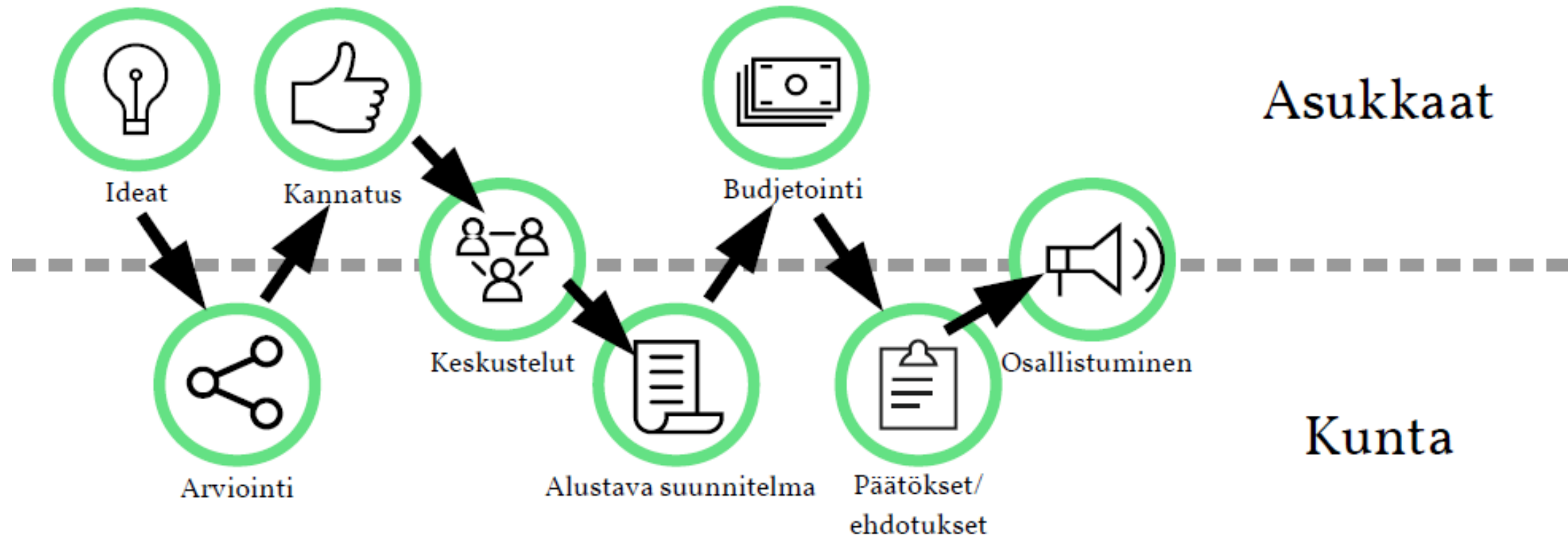

Osallistuvan budjetoinnin alustan käyttöönotto Tuusulassa

- Helsingin kaupungin selvitys maailmalla käytössä olevista osallistuvan budjetoinnin alustoista.
 - Vertailun voitti Barcelonan kehittämä avoimeen lähdekoodiin perustuva alusta Decidim.
- Helsingin kaupunki ottanut Decidimin käyttöönsä ja loppuvuodesta 2017 julkaissut sivuston nuortenbudjetti.fi.
- Tuusulassa tarve osallistuvan budjetoinnin työkalulle kehittämisverkostojen toiminnassa, mutta myös laajemmin, kun osallistuvan budjetoinnin käyttöä lisätään vuonna 2018
- Tuusulassa otettiin pilottikäyttöön osallistuvan budjetoinnin alusta Decidim 12/2017, lanseeraus 2/2018.
 - Yhteistyökumppanina MainioTech

<https://osallistu.tuusula.fi> - sivusto julkaistiin 27.2.

Avoim osallistuminen

Osallistuva budjetointi kehittämisverkostoissa

- Tuusula ottaa käyttöön osallistuvan budjetoinnin toimintatavan ja sähköisen alustan vuoden 2018 aikana
- Uusi osallistumisalusta otetaan ensimmäiseksi käyttöön kehittämisverkostojen toiminnassa
 - <https://osallistu.tuusula.fi>
 - tekee avoimemmaksi ja näkyvämmäksi verkostojen toiminnan ja rahojen käytön
- Osallistuvaa budjetointia hyödynnetään myös muissa kohteissa
- Osallistumisalustan lisäksi osallistuvaan budjetointiin on mahdollista osallistua kohtaamisissa, mm.
 - Kuntalaisten illat (5) helmi-maaliskuussa, joissa kerätään ideoita
 - Yhteisömanagerin vastaanotoilla mahdollisuus alustan tuettuun käyttöön
- Keväällä 2018 ideointia vuodelle 2018
- Syksyllä 2018 ideointia vuodelle 2019

PROSESSIT RYHMÄLLE KEHITTÄMISVERKOSTOT**5 PROSESSIA**

Riihikallion kehittämisverkosto

Riihikallion kehittämisverkosto

Aktiivinen vaihe: **Ideoiden keruu**[Osallistu](#)

Hyrylän kehittämisverkosto

Hyrylän kehittämisverkosto

Aktiivinen vaihe: **Ideoiden keruu**[Osallistu](#)

Jokelan kehittämisverkosto

Jokelan kehittämisverkosto

Aktiivinen vaihe: **Ideoiden keruu**[Osallistu](#)

Kellokosken kehittämisverkosto

Lahelan kehittämisverkosto

Miten osallistuvaa budjetointia hyödynnetään vuoden 2018 talousarvion puitteissa?

Kehittämiskerhot

- 50 000 euroa

Sosiaali- ja terveystoimiala

- Tuusulan terveyskeskuksen sairaalan potilasrahasto 2500 euroa

Kasvatus- ja sivistystoimi

- Alueellinen nuorisotyö 10 000 euroa
- Kulttuuripalvelut 5 000 euroa
- Opetus, kerhotoiminta 20 000 euroa

Kuntakehityksen ja tekniikan toimiala

- Ulkotilaohje - valaisimia, roskiksia, pysäkkikatoksia jne.
- Fjällbon puiston parannussuunnittelu 10 000 euroa
- Tuusulanjärven ympäristön kohentaminen 6 000 €

Missä osallistuvaa budjetointia voidaan hyödyntää vuonna 2019?

Kehittämiskerhöt

- 50 000 + euroa

Kasvatus- ja sivistystoimi

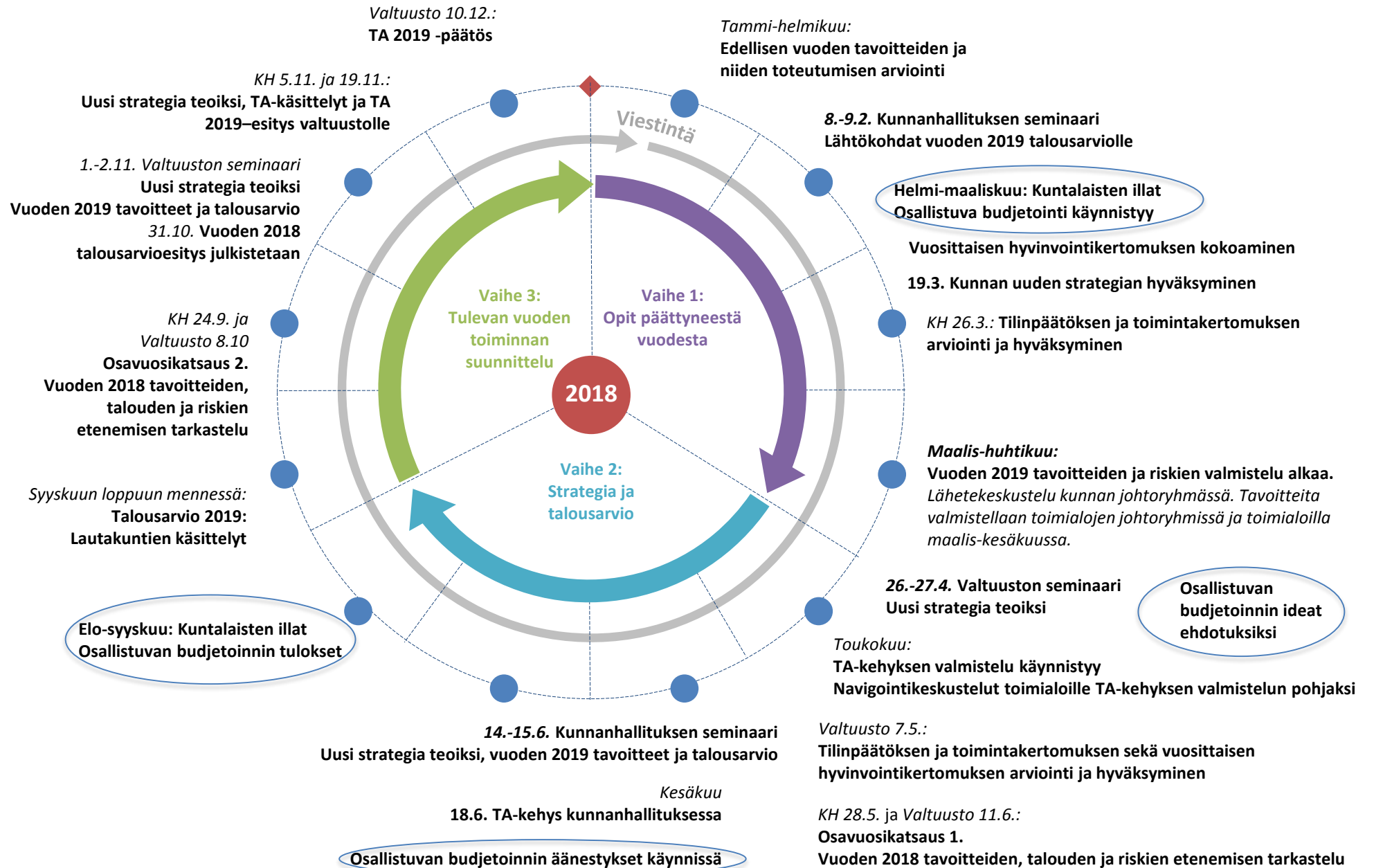
- alueellinen nuorisotyö 20 000 euroa
- kulttuuripalvelut 15 000 euroa
- opetus, kerhotoiminta 40 000 euroa

Kuntakehityksen ja tekniikan toimiala

- Urheilukeskuksen suunnittelu
- Puistojen saneeraus
 - Jokilaakson puisto
 - Kaukjärven puisto
- Prijuutti
 - 50 000€/v yhteensä 3 vuotena

Strategian, talouden ja riskienhallinnan vuosikello 2018

Joulukuu: Käyttösuunnitelmien hyväksyminen

Kiitos!

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

040 314 3052

[@HeidiHagman](https://www.instagram.com/HeidiHagman)

#uuttatuusulaa #meteemmeyhdessäuutta #tuusula

Me
teemme
yhdessä

mutta Tuusula